

Směnečný platební příkaz byl vydán proti Pavlu E-ovi a proti Bélu K-ovi jako příjemcům směňky. Námitky proti směnečnému platebnímu příkazu podal jen Béla K. a uvedl v nich mimo jiné, že směňku nepodepsal jako příjemce, nýbrž jako vystavitel a že jediným směnečníkem měl býti spolužalovaný Pavel E. Procesní soud první stoly ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jest zjištěno, že dovolatel prohlásil, že dá žalobkyni krycí směňku, vytáhl z kapsy směnečný blanket, na němž byla vyplněna jen směnečná valuta 30.000 Kč a jenž byl jinak prázdný. Nato dovolatel a E. směňku podepsali, aniž se mluvilo o tom, v jaké funkci kdo podpisuje. Zástupce žalobkyně O. řekl žalovanému, že žalobkyně potřebuje garancie za běžný účet E-ův a žalovaný s tím souhlasil. Slova, dáti garancii nebo záruku, nepoužívá se v obecné mluvě a v obchodním světě jen k označení právního poměru rukojemství, nýbrž i pro jiné způsoby upevnění pohledávky. Užívá se tedy slova garancie běžně v tom smyslu, jak ho používá § 1343 obč. zák. Chce-li někdo poskytnouti zajištění pohledávky směnečným závazkem (směňkou), nelze ještě spatřovati v jeho prohlášení, že směňkou dá garancii, že chce býti zavázán jen podpůrně jako obecnoprávní rukojmí, ani, že chce být zavázán jako směnečný rukojmí, pokud to není jinak z okolností zřejmo. Proto nelze v odevzdání směňky jako garancie a jejím přijetí spatřovati dohodu, že podpisatel chce býti zavázán jen jako směnečný rukojmí, zejména, když nepřipojil rukojemské doložky. To by se přičilo pravidlům poctivého právního styku (§ 914 obč. zák.). Odevzdal-li pak žalovaný zástupci žalobkyně spornou směňku nevyplněnou v adrese, ponechal jí, by směňku vyplnila. Žalobkyně pokládá se za zmocněnu k vyplnění, ovšem nesmí směňku vyplniti proti úmluvě. Ale za zjištěných okolností nestalo se vyplnění proti úmluvě tím, že do adresy jako směnečník byl vepsán dovolatel, protože odevzdání směňky jako garancie zahrnovalo i zmocnění k vyplnění adresy jménem dovolatelovým.

Čís. 12063.

Dáti soudní výpověď nájemníku porušujícímu nájemní smlouvu náleží zpravidla k řádným úkonům, jimiž má býti zabezpečeno provedení vnucené správy domu.

Předpis § 1052 obč. zák. platí pro všechny vzájemné smlouvy úplatné, i pro dohodu v nájemní smlouvě, že nájemce musí nechati platiti proti sobě určité okolnosti jako výpovědní důvody, že však pronajímatel jest, použije-li tohoto výpovědního práva, povinen vrátiti nájemci nevyčerpaný zbytek předem zaplacené činže.

I okolností soudu známé (zahájení konkursního řízení), o něž strana své nároky neb obrany opírá, musí býti ve sporu tvrzeny a není přípustné bez přednesu stran je učiniti podkladem rozhodnutí.

Zahájení konkursního řízení na jmění povinného nemá vliv na postavení vnučeného správce.

Vnučený správce, vstupuje podle § 111 ex. ř. do nájemní smlouvy, vstupuje do ní jako do celku ve všech bodech, přejímaje z ní nejen veškerá práva, nýbrž i všechny povinnosti. Dal-li na základě této smlouvy výpověď a vystupuje jako samostatná procesní strana, musí proti sobě dáti platiti všechny námitky, jež by mohly býti z oné smlouvy uplatňovány proti pronajímateli, i námitku, že vypovídající musí býti pohotov vrátiti vypovídánému nevyčerpaný zbytek předem zaplacené činže. Jde tu o výdaj, spojený s vnučenou správou a s úkonem vnučeného správce vypovídajícího nájemníka z bytu a vnučený správce má možnost si opatřiti náhradu za tento výdaj (§ 120 čís. 4 ex. ř. a čl. 26, 73, 74 návodu pro vnučené správce).

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, Rv I 1779/32.)

Žalobce, vnučený správce domu pronajímatelky Růženy H-ové, dal žalovanému výpověď z nájmu. Žalovaný namítl najmě nedostatek žalobcovy aktivní legitimace k žalobě a mimo to uplatňoval, že žalobce, po případě vlastnice domu, musili by podle nájemní smlouvy vrátiti nevyčerpanou část předem zaplaceného nájemného, kterou žalovanému nenabídli. Procesní soud prvé stolice ponechal výpověď v platnosti, odvolací soud prohlásil výpověď za bezúčinnou. Důvody: Bezpodstatnou jest výtka odvolatele, že se žalobci jako vnučenému správci nedostává potřebného oprávnění k výpovědi, a že nemůže tak učiniti vlastním jménem, nýbrž jen jako zástupce, pokud se týče že by k výpovědi potřeboval zvláštního zmocnění soudu podle § 112 ex. ř. Oprávnění vnučeného správce k výpovědi a k vedení sporu vyplývá z ustanovení § 109 ex. ř. a jest výronem jeho působnosti a vlastnosti jako vnučeného správce. A ježto jde při výpovědi o opatření, které náleží k obyčejnému hospodaření, není ani potřebí zmocnění podle § 112 ex. ř. Ano je soudu notoricky známo, že žalobce jest vnučeným správcem domu, jde o skutečnost, která podle ustanovení § 269 c. ř. s. nepotřebuje důkazu a nebylo proto třeba ani důkaz o tom nabízetí nebo prováděti. Výtka kusosti a neúplnosti řízení v tom směru jest tedy bezpodstatná. Důvodnou však shledává odvolací soud výtku, že prvý soud nesprávně posoudil věc po stránce právní, pokud jde o smluvní ustanovení o vrácení přeplatku. Smluvní ustanovení v tom směru zní: »V případě hrubého porušení domovního řádu nebo nesplnění závazků touto smlouvou převzatých má majitelka domu právo, dáti obvyklou čtvrtletní výpověď a vrátiti v tomto případě nájemci nevyčerpanou část eventuelně předem zapravené činže při vystěhování.« Soud odvolací jest toho názoru, že mezi právem k výpovědi a vrácením nevyčerpané činže při vystěhování jest nerozlučná souvislost, takže při výpovědi nebo za sporu měla žalující strana povinnost, by vyslovila alespoň ochotu k vrácení přeplatku při vystěhování. Ana toho neučinila, není podle ustanovení § 1052 ob. zák. obč. splněna podmínka, již pro případ předčasné výpovědi žalující strana na sebe převzala, a kterou podle nájemní smlouvy jest při výpovědi při vystěhování se splniti. Po-

kuď jde o názor prvního soudu, že pohledávka na vrácení napřed zaplaceného nájemného jest nárokem konkursním, jímž vnučený správce nemůže disponovati, jest uvést, že výpověď vnučeným správcem byla dána bez ohledu na konkurs, a bylo tedy povinností vnučeného správce, který výpovědní důvod zakládá na smlouvě, by podle smlouvy projevil ochotu ke smluvnímu plnění. Neodpovídá tedy za těchto okolností výpověď smlouvě, pokud se týče povinnosti k vystěhování se.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání, opřenému o důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. nelze vyhověti. Výpověď z bytu podal žalobce jako vnučený správce domu z důvodu, že žalovaný nesplnil závazky smlouvou převzaté (neplativ činži včas), a že hrubě porušoval domácí řády, takže jest dán důvod k výpovědi podle odst. II nájemní smlouvy. Žalovaný, popřev, že tu jsou tvrzené výpovědní důvody, namítl též nedostatek žalobcovy aktivní legitimace a mimo to výslovně uplatňoval, že žalobce, po případě vlastnice domu, by musili podle nájemní smlouvy vrátiti nevyčerpanou část předem zaplaceného nájemného 10.000 Kč, kterou žalovanému nenabídli. Jest se nejprve obírat s těmito dvěma námitkami. K výpovědi byl žalobce oprávněn, neboť jako vnučený správce může podle § 109 ex. ř. mocí svého úřadu vykonávati to, co mu podle zákona přísluší a k čemu jest oprávněn, a § 111 ex. ř. výslovně uvádí, že správce může vypověděti smlouvy nájemní a vznést žaloby o vyklizení. Dáti soudní výpověď nájemnímu porušujícímu nájemní smlouvu náleží v obyčejném případě k řádným úkonům, jimiž má býti zabezpečeno provedení vnučené správy. Nelze tvrditi, že žalobce nebyl oprávněn k výpovědi a k nájemnímu sporu, neboť nemohl předvídati, jakých obran použije žalovaný, a jak se spor rozvine. V souzeném případě žalovaný požadoval zabezpečení svého nároku na vrácení nevyčerpané části předem zaplacené činže. Tím uplatnil nárok podle § 1052 obč. zák. a jest jeho oprávněnost zkoumati. V té příčině posoudil odvolací soud věc rovněž správně po právní stránce. Že předpis § 1052 obč. zák. platí pro všechny vzájemné smlouvy úplatné, uznává se povšechně v nauce i v praxi (srov. rozhod. sb. n. s. 9861). Platí tudíž i o dohodě, k níž došlo podle odst. II. nájemní smlouvy. Nájematel převzal závazek, že určité okolnosti nechá platiti proti sobě jako výpovědní důvod, čímž doba trvání smlouvy pozbyla částečně své pevnosti, avšak toto předčasné vrácení najatého předmětu mělo býti doprovázeno na straně pronajímatelově závazkem ke vrácení nevyčerpaného zbytku činže. Dožaduje se tedy žalovaný právem, aby v případě zrušení nájemní smlouvy a jeho vystěhování byla druhá strana alespoň pohotova splniti svůj závazek k vrácení zbytku peněz. Žalobce však v první stolici uvedl jen, že ani vlastník domu není povinen něco vraceti, neboť prý je to ve smlouvě výslovně uvedeno. V dovolacím spisu odůvodňuje svůj odpor proti povinnosti vrátiti nevyčerpanou část činže jednak poukazem na své postavení jako vnučeného správce, jednak na to, že o jmění majitelky domu bylo zahájeno řízení úpadkové, a že nárok na vrácení předem zaplacené činže musí býti ohlášen v III. třídě

úpadcových věřitelů. V řízení před prvním soudem však nebylo nic předneseno o zahájení úpadkového řízení na jmění Růženy H-ové a o jeho vlivu na onu povinnost, ač i okolnosti soudu známé, o něž strana své nároky neb obrany opírá, musí býti ve sporu tvrzeny, a není přípustné bez přednesu stran je učiniti podkladem rozhodnutí (srov. rozh. sb. n. s. čís. 2761, 5464). Jde tedy o nepřipustnou novotu, jež ostatně jest vzhledem k § 12 úpadkového řádu bezvýznamná, neboť zahájení úpadkového řízení nemá vliv na postavení vnučeného správce (srov. též rozhodnutí nejv. s. sb. čís. 3595). Jest tedy posuzovati věc jen se stanoviska vnučené správy. Žalobce jako vnučený správce vstoupil podle ustanovení § 111 ex. ř. do nájemní smlouvy se žalovaným. Do této smlouvy, kterou sám uvádí jako podklad práva k výpovědi a na niž se odvolává, vstupuje jako do celku ve všech bodech, přejímaje z ní nejen veškerá práva, nýbrž i všechny povinnosti (srov. též návod pro vnučené správce čl. 36—39 a rozhodnutí n. s. sb. čís. 3451, 5173). Dal-li žalobce na základě této smlouvy výpověď a vystupuje-li jako samostatná procesní strana, musí proti sobě dáti platiti všechny námitky, jež by mohly býti z oné smlouvy uplatňovány proti pronajímatelovi (srov. rozh. sb. n. s. čís. 4190), tedy i námitku podle § 1052 obč. zák., a, byla-li námitka ta uznána oprávněnou, jest povinen splniti povinnosti tímto zákonným předpisem spolusmluvníku uložené. Nelze přisvědčiti tvrzení dovolání, že žalobce nemůže za majitelku domu nic platiti a tudíž ani tento závazek splniti. Závazek tento, jenž by se stal účinným výpovědí a dnem vystěhování, stal by se výdajem vnučené správy, jak bylo šíře odůvodněno v rozhodnutí n. s. sb. čís. 9339. Běží tu o výdaje spojené s vnučenou správou a s úkonem vnučeného správce, který vypovídá nájemníka z bytu; vnučený správce má možnost náhradu za tyto výdaje si opatřiti (§ 120 čís. 4 ex. ř. a čl. 26, 73, 74 návodu pro vnučené správce). Žalobce však na svém stanovisku setrvává a vzájemné plnění nejen nenabízí, nýbrž ještě v dovolání odpírá, proč se nemůže s úspěchem dovolávati odst. II. nájemní smlouvy (§ 1052 obč. zák.). Toto právní hledisko platí o obou výpovědních důvodech, neboť oba dva jsou uplatňovány jen ze smlouvy.

Čís. 12064.

Výpověď daná družstvem čekatelům pro nezaplacení dlužného nájemného jest předčasná, nebylo-li v době, kdy výpověď byla dána, nájemné ještě určeno (schváleno ministerstvem sociální péče). Ustanovení § 406 c. ř. s. a §§ 903 a 904 obč. zák. nelze tu použiti. Teprve, když bylo stanovené nájemné podle stanov schváleno ministerstvem sociální péče a čekatelé o tomto schválení byli vyrozuměni, lze mluvit o povinnosti plniti smlouvu nájemní placením nájemného a o porušení této povinnosti ve smyslu stanov, pro které smí býti dána držiteli bytu výpověď.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, Rv I 1878/32.)

Žalující stavební družstvo dalo žalovaným čekatelům výpověď z bytu. Procesní soud své stolice ponechal výpověď v platnosti, odvolací soud výpověď zrušil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.